

VÄSTRA REGIONEN

//// ÅRSREDOVISNING 2009

2010-03-12

Bakgrund

Teatercentrums västra kansli inrättades på försök år 2001. På kort tid visade sig det regionala arbetet mycket framgångsrikt. En tydlig indikation på detta var den medlemstillströmning som inleddes strax efter inrättandet, och som fortfarande pågår. År 2001 fanns det sju fria teatrar i Västsverige som var medlemmar i Teatercentrum. Idag har siffran stigit till 21. Det motsvarar en ökning på 200 %.

Den kraftiga tillströmningen av medlemmar har resulterat i en motsvarande expansion vad gäller verksamheten. Från början inriktade sig kansliet i Västra Götaland framför allt på att regionalt marknadsföra de fria teatrarna. Idag är västra regionen en bred resurs som innefattar förmedling, marknadsföring, kompetensutveckling, nätverkande och kulturpolitisk påverkan. Teatercentrum har med tiden fått representation i många av de viktigaste regionala nätverken på scenkonstens område.

Den fria teaterkonsten i Västra Götaland under 2009

Den ekonomiska kris som drabbade världen på hösten 2008, fortsatte under hela 2009. För den fria teaterkonsten i Västra Götaland medförde krisen en viss nedgång vad gäller inköp av teaterföreställningar i kommunerna. Men nedgången blev trots allt inte så kraftig som man hade kunnat befara.

Västra Götalandsregionen

Statistik från Västra Götalandsregionen visar att sålda teaterföreställningar som omfattades av regionens arrangörsstöd minskade med 5 % under 2009. Samtidigt steg det totala publikantalet något, vilket tyder på ett ökat elevantal per föreställning. Inom ramen för regionens arrangörsstöd uppgick det totala publikantalet på den fria teatersidan till 76 321. Det kan vara värt att notera att motsvarande publiksiffra för barn och unga på regionens teaterinstitutioner uppgick till 75 000 (Regionteater Väst, Folkteatern, Stadsteatern/Backa och Göteborgsoperan).

Göteborg

Siffrorna från Göteborgs Stad pekar i samma riktning. Kulturförvaltningens statistik över barn och ungas teaterbesök inom ramen för det så kallade utjämningsbidraget, visar för de fria grupperna en minskning med 5 %. Totalt hade fria grupper (som i statistiken från Göteborg även inkluderar dans- och musikteaterföreställningar) 68 267 besök. Kulturförvaltningens motsvarande statistik för Göteborgs scenkonstinstitutioner (hit räknas även Göteborgs Konserthus) landar på 37 574 besök.

Under många år har Göteborgs Stad haft som prioriterat mål att alla elever ska gå på minst en teaterföreställning per år. Detta mål anses nu uppfyllt och kommer därför att tas bort 2010. Både från politiskt håll och från förvaltningen har man dock understrukt att fortsatt bevakning ska äga rum. Den statistik som funnits kopplad till det prioriterade målet, ska således inhämtas även under 2010.

Regional spridning

Fria teatrar spelade under 2009 i 46 av regionens 49 kommuner. Uppdelade på kommunalförbund:

Fyrbodal: 13 av 14 kommuner (ej Sotenäs).

Göteborg: 12 av 12 kommuner (ingen uppgift för Kungsbacka som ligger utanför VG).

Sjuhärad: 8 av 8 kommuner.

Skaraborg: 13 av 15 kommuner (ej Grästorp och Tidaholm).

Teatercentrum hade för egen del verksamhet i Göteborg (kansli, mm) och Trollhättan (regionala utbudsdagar, festival).

Regionala uppdrag

Teatercentrums västra region har sedan starten haft en rad kulturpolitiskt motiverade uppdrag från Västra Götalandsregionen. Under år 2009 har uppdragen varit att:

- utveckla den lokala, regionala och nationella arbetsmarknaden för fria grupper
- bidra till en vidareutveckling av medlemmarnas yrkeskunskaper
- samarbeta med andra organisationer som arbetar med arrangörs- och tillgänglighetsfrågor och vara gruppernas företrädare i olika debatter och möten
- utveckla samverkansformer med andra centrumbildningar, riksteatern, arrangörsföreningar och regionens kulturinstitutioner
- prioritera möten med den unga generationen
- verka för ett ökat intresse för teater i hela regionen

Västra Götalandsregionen har under 2009 bidragit med 335 000 kronor till verksamheten i Teatercentrums västra region; därutöver har 45 000 kronor överförts från 2008 (för genomförandet av Teaterfestival för unga 2009). Teatercentrum satsade för sin del 381 000 kronor.

Redovisning av de regionala uppdragen

Här följer nu en kort sammanfattning av hur arbetet med de regionala uppdragen utfallit under 2009.

1. Utveckla den lokala, regionala och nationella arbetsmarknaden för fria grupper

Teatercentrums västra region har under 2009 medverkat i planeringen och genomförandet av de regionala Dans & Teaterdagarna, som ägde rum i

Trollhättan den 3 och 4 mars. Dans & Teaterdagarna har varit ett återkommande arrangemang som presenterat scenkonstföreställningar för barn och unga. Bakom arrangemanget 2009 stod Teatercentrum, Danscentrum Väst, Riksteatern Västra Götaland och Västra Götalandsregionen/Konst och Kulturutveckling. Dans & Teaterdagarna 2009 besöktes av totalt 296 arrangörer, varav 84 elevombud. I programmet medverkade 15 teatrar som är medlemmar i Teatercentrum. Av de föreställningar som presenterades av fria teatrar under Dans & Teaterdagarna bokades/köptes 312 stycken under hösten av arrangörer i regionen till ett sammanlagt värde av 2,2 miljoner kronor. 80 % av detta värde tillföll teatrar anslutna till Teatercentrum. Dans & Teaterdagarna var med andra ord ett viktigt arbetsförmedlande arrangemang för våra medlemmar.

Teatercentrums västra region har under 2009 även ingått i den arbetsgrupp som planerat och genomfört "En scen kväll", ett lokalt utbudsarrangemang i Göteborg. Under två kvällar den 16 och 17 november lockades över 300 lokala arrangörer till Pusterviksteatern i Göteborg. Från Teatercentrum deltog åtta teatrar i presentationerna.

För att Teatercentrums medlemmar ska kunna sälja fler teaterföreställningar och fler teaterbiljetter behöver de synas. Därför gör Teatercentrums västra region en regional folder där de aktuella föreställningarna presenteras. Foldern har under 2009 spridits i en vår- och en höstupplaga om 6 000 exemplar till ombud, bibliotek, arbetsplatser, teaterföreningar, och andra strategiska ställen.

Teatercentrums västra region ser också till att synliggöra medlemmarna via samordnad och därmed kostnadseffektiv annonsering. Under 2009 har samordnad annonsering skett i Göteborgs-Posten under hela vår- och höstterminen.

Teatercentrums regionala verksamhetsledare har under 2009 blivit inbjuden till AF-kultur, för dialog kring den kulturella arbetsmarknaden. Under 2009 har den regionala verksamhetsledaren även ingått i AF-kulturs referensgrupp på scen/tonområdet.

2. Bidra till en vidareutveckling av medlemmarnas yrkeskunskaper

Teatercentrums västra region ingår i ledningsgruppen för Projekt Trappan, som erbjuder kompetensutveckling inom scen, ton, film och TV-området. Trappans högkvalitativa kurser är en mycket viktig resurs för Teatercentrums medlemmar. Under året har Trappan arrangerat 22 olika utbildningar, som både syftar till yrkesmässig fördjupning och breddning.

Vid sidan av Trappan har Teatercentrums västra region varit medarrangör till följande kurser och seminarier:

- Den 22 januari 2009 arrangerade Teatercentrums västra region och Teaterförbundet ett seminarium kring arbetsmiljö i Göteborg. Sju medlemmar i Teatercentrum tog del av utbildningen.
- Under Teaterfestival för unga i Trollhättan den 20-22 oktober arrangerades tre fortbildande seminarier (se vidare under punkt 5).

3. **Samarbeta med andra organisationer som arbetar med arrangörs- och tillgänglighetsfrågor och vara gruppernas företrädare i olika debatter och möten**

Teatercentrums västra region har under åren utvecklat ett välfungerade samarbete med Riksteatern Västra Götaland, som varit regionens främsta arrangörsorganisation på teaterområdet. Under 2009 har samarbetet i första hand kretsat kring de regionala Dans & Teaterdagarna (se punkt 1). Teatercentrum och Riksteatern Västra Götaland har under året haft regelbunden kontakt även när gemensamma arrangemang inte pågått.

Teatercentrums västra region är representerad i Göteborgs barn- och ungdomskulturgrupp, som är ett nätverk för producenter av barn- och ungdomskultur med fokus på de lokala arrangörerna inom det så kallade Kulf/Kulis-nätverket i Göteborg. Under 2009 har gruppens arbete i första hand fokuserat på Barnkonventionens 20-årsjubileum.

Teatercentrums regionala verksamhetsledare sitter med som sakkunnig i ämnesrådet för teater inom Kulf/Kulis-nätverket. Två möten har under året ägt rum med anledning av detta.

Teatercentrums västra region har under 2009 haft följande kontakter med politiska beslutsfattare:

- Den 9 februari träffade Teatercentrums regionala verksamhetsledare Otto Linton (M), ledamot av Västra Götalandsregionens Kulturnämnd, tillsammans med Björn Sandmark, Göteborgs kulturchef. Mötet avhandlade planerna för Pusterviksteatern nya lokaler i Lagerhuset.
- Den 5 mars gästades Teatercentrum av Helena Nyhus (S), ordförande i Göteborgs Kulturnämnd, och Gunilla Carlsson (S), ledamot i riksdagens kulturutskott, för ett samtal bland annat kring reformeringen av Göteborgs kulturstöd, samt de regionala konsekvenserna av förslagen i regeringens kulturutredning.

4. **Utveckla samverkansformer med andra centrumbildningar, riksteatern, arrangörsföreningar och regionens kulturinstitutioner.**

Teatercentrums västra region ingår i den så kallade CBV-gruppen (centrumbildningar i väst). Gruppen består av representanter från de olika centrumbildningar som verkar i Västsverige, och syftar till att utbyta information och bevaka gemensamma frågor. Ibland har gruppen även samverkat kring gemensamma medlemsarrangemang. Under 2008 har CBV-gruppen träffats två gånger.

Samverkan med Riksteatern har redan behandlats (se punkt 1 och 3).

Regionens teaterföreningar nås via utskick av västra regionens repertoarfolder (se punkt 1).

Teatercentrums västra region samverkar med regionens teaterinstitutioner kring frågor som har med kompetensutveckling att göra. Dialogen sker i Projekt Trappans ledningsgrupp, där alla regionens institutioner är representerade (se punkt 2).

I Göteborgs barn- och ungdomskulturgrupp samverkar Teatercentrums västra region med de institutioner i Göteborg som har ansvar för barnkultur (se punkt 3).

5. Prioritera möten med den unga generationen

Teatercentrums västra region arrangerar sedan 1995 en teaterfestival med namnet *Teaterfestival för unga*. Festivalen presenterar fri teaterkonst för barn och unga.

Den nionde upplagan av Teaterfestival för unga ägde rum den 20-22 oktober 2009 i Trollhättan. Totalt gick 950 barn i Trollhättan på teater under tre dagar. Festivalen gästades också av tillresta arrangörer och branschfolk, som förutom föreställningar kunde gå på seminarier och soppssamtal. Den vuxna publiken representerade åtta av regionens kommuner, samt tillresta från Stockholm (bland annat Kulturrådet), Uppsala, Södermanland och Halland. Under de tre dagarna framträdde 13 fria teatrar, de flesta från Västsverige. Totalt framförde de 22 föreställningar.

Medverkande medlemmar och föreställningar var Teater Jaguar med "Intakt", Teater TRE med "Den gamle mannen och valen", Allikateatern med "Darwins dilemma", Teater ACTA med "Eldskäl", Masthuggsteatern med "Katten från Rom", Teater Pero med "Harald hittar hem", Bon Arte med "Trixies värld", Teater UNO med "Jag, Dum & Ingen" och "Den som har hört mig klaga", Teater Albatross med "Bortom havet", Big Wind med "Askungen", Teateri med "Niils – resan mot norr", samt Dockteater Sesam med "Bokens hemlighet". Därutöver medverkade Göteborgs Improvisationsteater.

Under festivalen arrangerades tre seminarier:

1. *Kultur - nytta eller mening* med Lisa Nowotny, Barnteaterakademien, Lisa Hugosson, Riksteatern Barn och Unga, och Tomas Forser, professor i litteraturvetenskap vid Göteborgs universitet.
2. *Konstruktionen av barndomen speglad i leksakernas värld*, med Krister Svensson, föreståndare för Stockholm International Toy Research Centre, KTH, Stockholm.
3. *Vart går den fria teaterkonsten?* med spanarna Catharina Bergil, biträdande museichef på Världskulturmuseet och ordförande i Kulturrådets referensgrupp för teater, Eva Pettersson, teaterkonsulent vid Riksteatern Västra Götaland, och Lena Fridell, dramaturg och medlem av urvalsjuryn till scenkonstbiennalen Bibu.se. Spaningsledare var Carl Harlén från Teater UNO.

Bakom årets festival stod Teatercentrum och Kulturbyrån i Trollhättan. Festivalen stöttades av Västra Götalandsregionen och skedde i samarbete med Riksteatern Västra Götaland.

Teatercentrums västra region är representerad i styrgruppen för den i Västsverige verksamma Barnteaterakademien. Teatercentrum har varit engagerat i Barnteaterakademien sedan 2006. Barnteaterakademien verkar för att stimulera produktionen av nyskriven dramatik för barn och unga, för att utveckla barn- och ungdomsteatern, samt för att öka utbudet och kvalitén på barn- och ungdomsdramatiken.

Under 2009 har Barnteaterakademien arrangerat två soppssamtal där den unga publiken stått i centrum samt tre seminarier som fokuserat på Barnkonventionen och kulturens nytta och/eller mening. Vidare har två projekt för framtagande av så kallade grovmanus initierats, dels med Play Teaterkonst och dels med Die Bühne. Slutligen har under året två uppsättningar som kommit till med stöd från Barnteaterakademien haft sina urpremiärer, "Hole in one" av Niclas Ekström på Regionteatern i Blekinge Kronoberg och "Katten från Rom" av Andrea Östlund på Masthuggsteatern.

6. Verka för ett ökat intresse för teater i hela regionen

Teatercentrums västra region var en av arrangörerna bakom de regionala Dans & Teaterdagarna den 3 och 4 mars, då arrangörer från hela Västra Götalandsregionen samlades i Trollhättan för att ta del av det aktuella utbudet (se punkt 1).

Teatercentrums har under våren och hösten 2009 spridit sin repertoarfolder till ombud, bibliotek, arbetsplatser och teaterföreningar i hela Västra Götaland (se punkt 1).

Teaterfestival för unga i Trollhättan den 20-22 oktober riktade sig bland annat till arrangörer och branschfolk i hela regionen (se punkt 5).

Nationella resurser

Utöver verksamheten i våra fyra regioner har Teatercentrum också övergripande resurser på nationell och internationell nivå. Dessa kommer alla medlemmar till del. Således kan medlemmarna i Västsverige komma i åtnjutande av kostnadsfria kurser och arrangemang som anordnas av vårt nationella kansli. Västsvenska medlemmar har även glädje av den information och marknadsföring som sker på nationell nivå, exempelvis via hemsidan och tidningen Utspel.

Personal

Under 2009 har en heltidsanställd verksamhetsledare, Johan Franzon, arbetat på Teatercentrums västra kansli.

Övrigt

Arbetet inom Teatercentrums västra region har utgått från en regional verksamhetsplan och koordinerats via regionala medlemsmöten, som ägt rum vid åtta tillfällen.

En särskild medlemsträff är den årliga så kallade utvecklingsdagen, då medlemmarna träffas för att konstnärligt summera året och ge varandra kollegial feedback. 2009 års utvecklingsdag gick av stapeln den 14 december hos Teater Sesam i Göteborg och lockade 25 deltagare, individuella medlemmar och representanter från 11 teatrar.

Ekonomi

Arbetet i västra regionen har under 2009 i första hand finansierats av Teatercentrum och Västra Götalandsregionen.

Utfall 2009:

Intäkter

Teatercentrum	381 520	var av festival	43 051
Västra Götalandsregionen	380 004	var av festival	90 000
Övrigt (annonser, festival, mm)	104 523	var av festival	10 715
Totalt	866 047	var av festival	143 766

Kostnader

Personal:

Löner inkl. sociala avgifter	442 159		
Pensionsförsäkringar	31 919		
Övr. personalkostnader	8 832		
	482 910	482 910	var av festival 10 591

Lokalkostnader:	62 391	62 391	var av festival 10 000
-----------------	--------------	--------	------------------------

Administration:

Kontor	6 284		
IT	962		
Postbefordran	7 623		
Telefon	9 209		
	24 078.....	24 078	var av festival 2 318

Marknadsföring:

Trycksaker	38 563		
Annonsering	111 410		
	149 973.....	149 973	var av festival 13 751

Övrigt:

Resor, kost & logi	66 245		
Arvoden	52 568		
Föreställningar	7 980		
Deltagaravgifter	1 400		
Övrigt	18 502		
	146 695.....	146 695	var av festival 107 106

Totalt	866 047	var av festival	143 766
---------------	----------------	-----------------	---------

/Johan Franzon

ⁱ Enligt preliminärt bokslut den 12 mars 2010. Formellt fastställs bokslutet på Teatercentrums riksdeltagarmöte i Lund den 4 maj 2010.